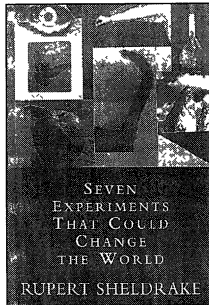

Título: *El renacimiento de la naturaleza* (trad. de Jorge Piatigorsky).
Autor: Rupert Sheldrake
Editorial: Paidós, Barcelona, 1994
Núm. pp.: 266
Tamaño: 24 x 16

Título: *Siete experimentos que pueden cambiar el mundo* (trad. de Luis M. Romano Haces).
Autor: Rupert Sheldrake
Editorial: Paidós, Barcelona, 1995
Núm. pp.: 280
Tamaño: 24 x 16

Aristóteles e os vitalistas dicían que a organización dos organismos vivos lévase a cabo por unha entelexuía (que ten un fin en si mesma). Para Aristóteles, a entelexuía vexetal é unha alma vexetativa responsable da forma e crecemento; nos animais engádese unha alma sensitiva causante da percepción, sensación e instintos, e no home engádese, ademais, unha alma racional.

Os hindúes e os teósofos faláron do etérico, vital o morfoxenético (Steiner), que emana a aura vital vista por fotografía Kyrlian. É a base da acupuntura.

Nun ser vivo, a morfoxénese a partir do zigoto lévase a cabo nunha paisaxe epixenética espacio-tempo onde aparecen novas estruturas. Nesta paisaxe hai bifurcacións ou vales: vías canalizadas de cambio de desenvolvemento dunha célula, tecido ou órgano, chamadas *creodas* (por Waddington e Thom) ou **campos morfoxenéticos** (por Gurwitsch). Un exemplo é o ápice de crecemento do talo vexetal, onde a partir dun meristemo de células indiferenciadas se producen órganos (como as follas) e as células especializadas.

O doctor A. R. Sheldrake exerceu a fisioloxía vexetal en Cambridge, a máis de ter sido membro da *Royal Society* e filósofo. Leva escrito diversos libros nos que expón a súa teoría da causación formativa por resonancia mórfica de campos morfoxenéticos. Esta teoría afirma que os campos morfoxenéticos se estabilizan a medida que se repiten os procesos materiais ós que dan lugar. Parte da premisa implícita de que a inercia da materia se debe ó éter subxacente (materia escura) e que iso confere unha memoria. Os campos morfoxenéticos ou de materia, ademais de organizar procesos vitais, serían memorias colectivas. Canto máis se repite un fenómeno ou un tipo de organismo, máis probabilidades existirán de que se volva repetir, por resonancia do seu campo morfoxenético con formas pasadas ou existentes en lugares distintos. A influencia destes campos actúa a través do espacio e do tempo e é a responsable da forma de cada especie. Tamén hai campos moleculares e atómicos.

Sábese que existen xens codificadores de proteínas que determinan a forma por crecemento diferencial en distintas direccións, e xens homeóticos nos que os produtos determinan os tipos de estrutura que se ha de formar, pero non se sabe como o fan. Segundo esta teoría, estas proteínas actúan como antenas que sintonizan campos morfoxenéticos.

A resonancia mórfica presaxia un cambio na dominancia xénica conforme o número de veces que se repita un mutante (cantos máis houber, máis dominante será a mutación). Polo tanto, se un mutante fose favorecido pola selección natural, a evolución da dominancia non necesitaría involucrar xens modificadores, como acontece na hipótese de Fisher.

A converxencia evolutiva tamén se podería explicar segundo esta hipótese (ó adoptaren os seres vivos hábitos vitais que actuarían como antenas sintonizadoras de campos morfoxenéticos máis fortes de formas exitosas co mesmo hábito de vida).

A causación formativa esclarece o que determina os lugares de produción e a distribución de reguladores de crecemento vexetais, como a auxina (producida principalmente por transformación espontánea, non enzimática, a partir do triptófano, liberado por proteólise). Hai experimentos que apoian esta hipótese, como a herdanza axénica dalgúns caracteres adquiridos e un campo ou "alma grupal" nos insectos sociais.

El renacimiento de la naturaleza resume a historia da ciencia desde un punto de vista holístico e ecoloxista, de xeito semellante ó que se describe no libro *A aparición das ciencias naturais e o seu desenvolvemento posterior*, de Steiner, pero xa actualizada.

Sheldrake reivindica a creatividade da natureza.

De xeito parecido a Aristóteles, o autor ampliou o concepto de campo morfoxenético a campo mórfico, englobando tamén campos motores, de conducta e mentais.

O seu concepto de campo morfoxenético non segue a diferenciación teosófica entre unha enerxía vital, un substrato espacio-temporal (tetradimensional) por onde esta circula, que permite a integración do organismo (corpo etérico ou morfoxenético) e un axente organizador e informador (espírito elemental ou forzas etéricas formativas en Steiner). En relación con

isto, hai arquetipos como ideas estáticas (Platón) ou os evolucionados por metamorfose (Goethe).

O libro *Siete experimentos que pueden cambiar el mundo* propón ensaios ó alcance de calquera persoa; trátase, con isto, de demostrar a existencia dos campos mórficos e de reivindicar a parapsicoloxía (como ciencia experimental), e a democratización da ciencia.

Ámbolos dous libros expoñen como a ciencia pasou de ser perseguida a perseguidora, e a bioloxía de positivista a dogmática.

Alvaro García

E